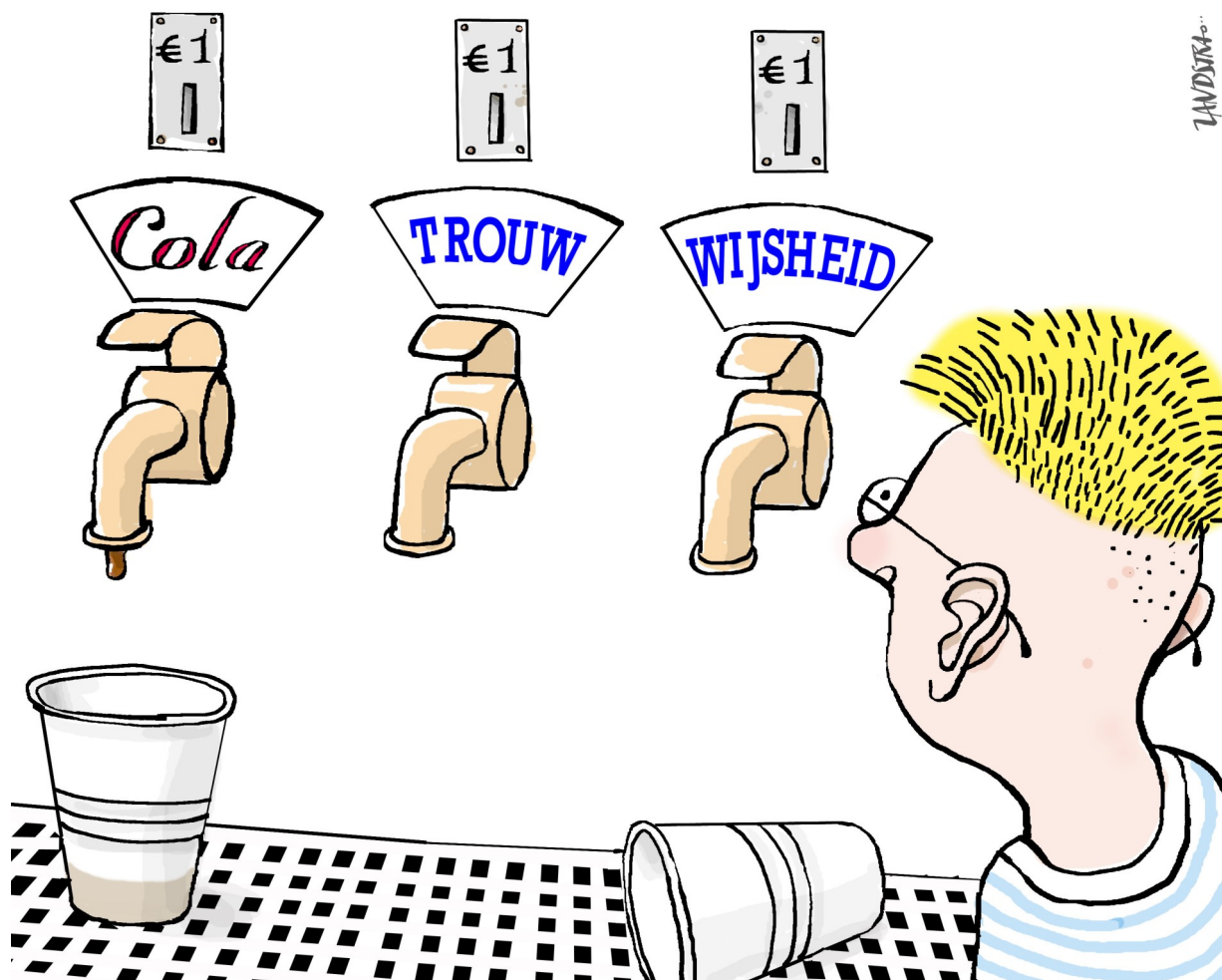

Wat is wijs?

Aspecten:

Trouw
Wijsheid

Uit Weekbrief nr.37 2006

Door te luisteren naar elkaar en naar de eigen gevoelens kan wijsheid ontstaan. Dan is het gesprek met de ander tevens het gesprek met jezelf. Door als het ware naast elkaar te staan, ervaar je elkaars levenshouding en leer je ervan, zelfs al zou je het met de ander niet eens zijn. Wijsheid stoelt op het vermogen het bijzondere en tijdelijke van het leven te doorzien, oog te hebben voor het grote geheel en het lot van anderen. Met recht bidden we om die wijsheid die ons soms overstijgen kan. Ze valt ons immers niet vanzelf toe. Hoe vaak bespeuren we niet een te makkelijk en snel oordeel of vooroordeel? Ook bij onszelf? Gevoel voor achtergronden en het kennen van de zwakheden van onszelf en de ander behoeden ons daarvoor. Oordelen kunnen nodig zijn om vast te kunnen stellen wat van waarde is. Maar dat betekent niet dat je de ander veroordeelt of afwijst. Ook jezelf niet!

Uit Weekbrief nr. 35 2012

Wat is trouw? Sprekend over Johannesburg kan ik trouw niet loskoppelen van de persoon van herder Joor. Een man die 37 jaar in grote trouw en liefde de kleine gemeenschap aldaar voorging. Het is levenskunst trouw te zijn aan je roeping, je opdracht. Het begrip trouw lijkt in de samenleving langzaam wat naar de achtergrond te verdwijnen. De geschiedenis speelt hier waarschijnlijk een rol in mee. In veel situaties werd trouw normatief gebruikt en verwerd daarmee tot iets meetbaars. Het is de kunst trouw niet uitsluitend tegenover ontrouw te zetten. Seizoenen wisselen onafgebroken, geboorte en overlijden zijn onlosmakelijk met het leven verbonden, scheppingskracht is in ons lichaam continu aan de orde, het is een komen en gaan van nieuwe en oude cellen. Dat geeft vertrouwen en durf om te leven, iedere dag die ons nog is gegeven. En *het* leven stopt niet bij ons overlijden. Het leven is trouw.

Uitgave: april 2015

NB: Bij een geprinte versie van de themabladen dient de publicatiedatum altijd gecontroleerd te worden met de elektronische versie van het document welke beschikbaar is via de jeugdsite van het Apostolisch Genootschap (<http://jeugd.apgen.nl>).

© Namen van tekstschrijvers en componisten van de apostolische liederen kunnen worden geraadpleegd op het intranet van het Apostolisch Genootschap www.apgen.nl

Wat gaan we leren?

- * Ervaren dat een uitgesproken belofte kan helpen om je eraan te houden
- * Wat je belooft moet je doen, maar door omstandigheden is het soms wijs anders te handelen
- * Overbrengen dat wijs gedrag ontstaat door in situaties afwegingen te maken met je gevoel en je verstand
- * Leren een open houding te hebben voor inzichten van anderen

Doelstelling 6 - 9 jaar:

Ontdekken dat het belangrijk is dat je moet doen, wat je belooft.

Ontdekken ook dat dat niet altijd lukt en dat doelen bijgesteld kunnen worden.

Ervaren dat bij wijsheid, je verplaatsen in de ander een belangrijke rol speelt.

Doelstelling 9 - 12 jaar:

Merken dat regels belangrijk zijn, maar ook dat de waarden waar ze bij horen, nog belangrijker zijn.

Ontdekken dat het belangrijk is dat je moet doen, wat je belooft.

Ontdekken ook dat dat niet altijd lukt en dat doelen bijgesteld kunnen worden.

Ervaren dat bij wijsheid, je verplaatsen in de ander een belangrijke rol speelt.

Doelstelling 12 - 15 jaar:

Leren om niet te snel te oordelen op gedrag.

Ervaren dat door een open houding je meer inzicht krijgt in de ander en jezelf.

Leren dat situaties soms vragen om iets anders te doen dan afgesproken is.

Doelstelling 15+ kring:

Je bewust worden dat je manier van handelen vanuit je waarden iets voor de ander betekent.

Leren wat het wil zeggen betrouwbaar te zijn, zowel voor jezelf als voor de ander.

Stap 1: Kiezen

Voorganger en pcj kiezen samen het thema en vragen het themablad aan bij Jeugd@apgen.nl.

Stap 2: Verkennen van de weg (Nog voordat je aan de slag gaat met het thema.)

Rond de tafel met jeugdverzorgers, voorganger, PCJ.

Eventueel aangevuld met een delegatie uit de gemeenschap.

Denk aan bijvoorbeeld jongeren, werkgroep eredienst, ouders, ouderen om de denk en draagkracht te vergroten

Beantwoord dan de volgende drie vragen:

1) Wat is het vertrekpunt?

- Wat was het vorige thema en wat is daarvan geleerd, wat is blijven liggen?
- Zijn er landelijke samenkomsten? (Jeugdappel, uitgaansdag, tweede kringdag.)
- Zijn er plaatselijke gebeurtenissen waar je rekening mee wilt houden? (Verjaardag voorganger, dopen, komst apostel, open eredienst)
- Zijn er persoonlijke gebeurtenissen waar je rekening mee moet houden. Persoonlijke agenda's (examenperiode, cito toetsen, schoolreizen).
- Zijn er Feestdagen (vakanties, Bevrijdingsdag, Pinksteren, waar rekening enz.)

2) Met wie zijn we op reis?

- Zijn er bijzondere persoonlijke situaties?
- Zijn er bijzondere kringsituaties?
- Zijn er bijzondere situaties in de gemeenschap? (Samenwerken van kringen, andere locatie.)

3) Waar willen we aankomen?

- Zijn er extra doelstellingen? (Bv. versterken kringgevoel of inzetten op veiligheid)
- Willen we de afsluiting koppelen aan een zondag met plaatselijke voorbereiding?
- Hoe willen we de gemeenschap meenemen?
En welke natuurlijke momenten zijn daarvoor?

Bepaal op basis van het voorgaande wanneer je wilt aankomen.

- Minstens 8 kringsamenkomsten (*exclusief vakanties*).

Stap 3: Verkennen van het thema

Onderstaande werkvorm(en) geven aanleiding tot gesprek en verdieping met betrekking tot dit themablad. U kunt deze werkvorm(en) gebruiken om samen als jeugdverzorgers en/of met de gemeenschap, dit thema op eigen manier te verkennen.

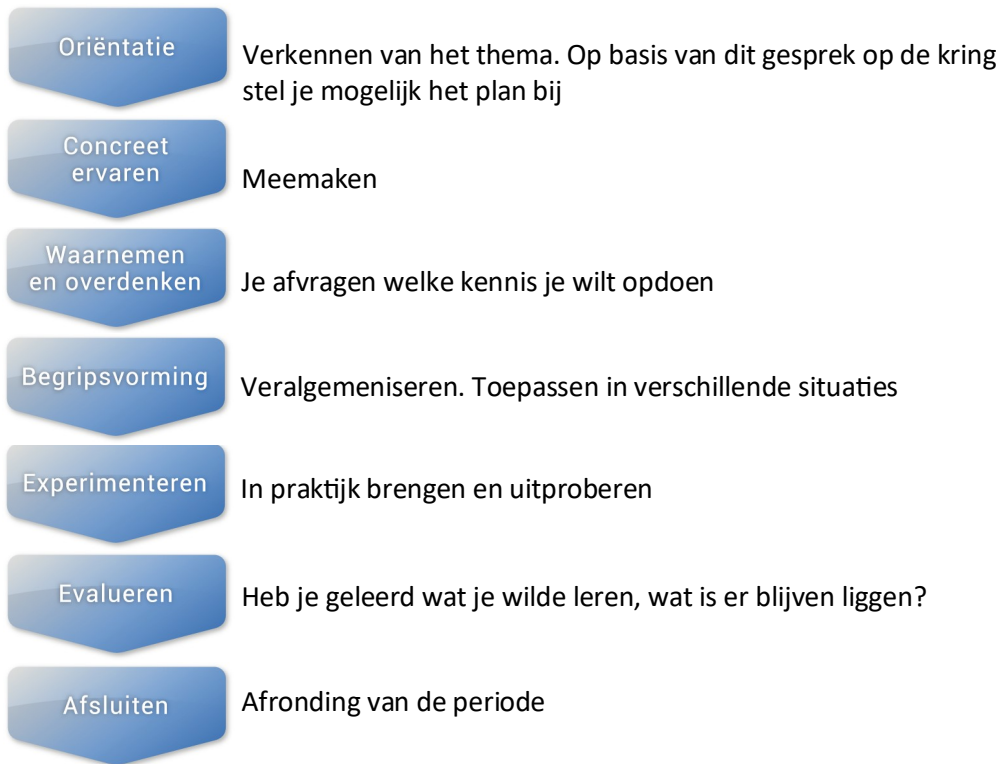
Brainstormen [klik hier](#)

Stap 4: Voorlopige ordening

Leren gebeurt in verschillende fases.

De leerfasen die per thema gehanteerd worden zijn:

De leerfasen zijn verder per leeftijd uitgewerkt en de werksuggestie is voorzien van een icoontje zodat u in 1 oogopslag kunt zien om welk soort werkvorm het gaat. Als u op het icoontje klikt, ziet u de verdere uitwerking van de werksuggestie. Tevens is er een tijdsindicatie bijgegeven.

Belangrijk bij de invulling van de periode is dat elke stap/fase doorlopen wordt.

- De duur van een thema beslaat minstens 8 weken (exclusief vakanties).
- Je kunt over een leerfase meerdere weken doen, maar respecteer wel de volgorde van de fases.
- Probeer zelf bedachte activiteiten zoveel mogelijk onder te brengen bij de juiste fase.
- Let bij het invullen van het thema op dat er rekening gehouden wordt met de verschillende stijlen waarmee kinderen leren. Varieer dus in werkvormen.

Vul de periode voorlopig in en kijk dan nog eens opnieuw.

- Waarom is dit een apostolisch thema?
- Is het ook zo te herkennen?

Natuurlijk ligt de weg niet vast. De eerste kringavond zal in de verkenning de nodige verrassingen brengen. Dat vraagt ruimte en flexibiliteit.

We onderscheiden de volgende werkvormen met bijpassend icoontje:

	Mp3
	Film
	Boeken/verhaal
	Brainstorm
	PowerPoint
	Gesprek
	Spel
	Muziek
	Creatief
	Geschiedenis
	Werkblad
	Weekbrief
	Divers/overig
	Drama

Leerlijn 6 tot 9 jaar [klik hier](#)

Doen wat je belooft en rekening houden met de ander, je verplaatsen in de ander heeft niet alleen met gevoel te maken, maar ook met de situatie kunnen overzien, erover kunnen nadenken. Hele jonge kinderen zie je soms hun moeder troosten wanneer die verdrietig is. Veelal is dat niet omdat ze zelf weten wat verdriet is, maar meer omdat ze zelf niet blij worden door het verdriet van de moeder. Wanneer kinderen 5, 6 jaar zijn begint het inleven, het empathisch vermogen zich te ontwikkelen. Het is een talent waarover we allemaal beschikken, het moet echter wel ontwikkeld worden.

Kinderen in de leeftijd van 6-9 jaar gaan ervaren dat het belangrijk is dat je je aan beloften houdt. Ze zijn vaak hevig verontwaardigd als dit niet gebeurt. Het je kunnen verplaatsen in de ander, de nieuwe situatie accepteren, spelen daarbij een belangrijke rol. Het vermogen dit te kunnen, willen we met dit thema verder vergroten.

Oriëntatie

Wat is trouw?

Achtergrond van de heilshandeling Huwelijksbevestiging

Wat is wijsheid?

Uil maken

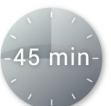
Zingen

Concreet ervaren

Het huis op de rots

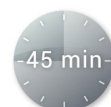
Bouw ik op zand of op steen?

Wat zou jij doen?

Vertel het verhaal

Waarnemen en overdenken

Wat je belooft moet je doen

Reclame en waarheid

Een Salomons oordeel

Het maken van keuzes

Begripsvorming

Van vragen word je wijs
Het leren van nieuwe dingen

Mens en dier
Verschillende vormen van trouw

Experimenteren

Het eigenwijsheden spel
Op zoek naar je eigen wijsheid en die van een ander

Onze club
Beloven

Evalueren

Twitteren
#wijsheid

Afsluiten

Al heel lang getrouwd
Hoe is het om elkaar trouw te blijven

Leerlijn 9 tot 12 jaar [klik hier](#)

De vraag 'Wat is wijs' is een overweging die gedurende het hele leven en in allerlei situaties aan de orde zal zijn. Het vermogen om die overweging te maken groeit met het toenemen van ervaringen. Als je tussen 9 en 12 jaar bent, sta je aan het begin van die reis door het land van ervaringen. Vele ontmoetingen zijn nieuw en vragen om een antwoord, een reactie. We willen kinderen laten ontdekken dat 'het stemmetje van binnen' het vaak bij het rechte eind heeft. Wees eerlijk tegen jezelf en anderen. Als je iets niet weet, of je twijfelt ergens over, zeg het en geef het dan toe. Twijfelen is niet erg. Het is vaak het begin van een heroverweging en kan tot nieuwe inzichten leiden. Want de oplossing van vandaag kan morgen wel eens heel anders zijn. Het leven is constant in beweging. Het is daarbij de kunst om de omstandigheden van het moment steeds weer in een nieuw perspectief te plaatsen. Een perspectief waarmee zij en de ander verder kunnen.

Oriëntatie

FF inzoomen op 'Wijsheid' en 'trouw'

Wijs met voeding

Hoe je wijze besluiten kan nemen en trouw kunt zijn

Trouw zijn > Mooier met jou

Wat komt erbij kijken?

Je moet ...

Doen of laten?

Zingen

Concreet ervaren

Vragen of keuzes

Goed en kwaad

Moet ik alles vertellen

Oeps, een leugen/een leugentje om bestwil

Waarheid of werkelijkheid

Waarnemen en overdenken

Wat wijsheid vermag

Soep

Een staaltje van wijsheid

Oordelen

Hoe kijk je

  Een Salomons oordeel
Het maken van keuzes

  Vooroordelen
Hoe ga je daarmee om?

Begripsvorming Voorbeelden om te volgen

  Trouw is ...
Elfjes maken

  Japanse levenslessen
Respectvol met elkaar omgaan

  De gouden tip
Andere culturen

Experimenteren Zoeken naar en delen van wijsheid

  Bono denkhoeden
Het van meerdere kanten belichten

  Winnie de Poeh en zijn wijsheden
Gedachten delen

  Tegeltjeswijsheden
Wijsheden delen

Evalueren

  Geheugen
Presentatie maken

Afsluiten Uitvoeren van de gekozen presentatie

Leerlijn 12 tot 15 jaar [klik hier](#)

We leven in een samenleving die veel vraagt van jeugd. Jongeren in de leeftijd van 12 tot 15 maken al op hun jonge leeftijd belangrijke keuzes op school en in hun dagelijks leven die invloed hebben op hun toekomst. Om dit met wijsheid te doen, zijn betrouwbare en integere volwassenen nodig die met de jonge mensen willen meedenken. Jongeren hebben een sterke dialoog nodig waardoor ze inzicht krijgen in de gevolgen van hun keuzes. Hierdoor kan ieder voor zich ontdekken dat wijsheid en trouw kunnen leiden naar een meer menswaardige levenshouding en daarom de moeite waard is om na te streven.

Oriëntatie

-

Oordelen en vooroordelen
 Kijken naar elkaars inzicht
-

Openstaan geeft inzicht
 Jezelf openstellen of afsluiten
-

Oeps een leugen
 Zoeken wat in de weg staat om eerlijk te zijn

Concreet ervaren

-

Inzicht in roddelen
 Is roddelen altijd negatief?
-

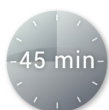
Bundelen van krachten
 Samenwerken, leiderschap en teamwork

Waarnemen en overdenken

-

Durf 'nee' te zeggen
 Afwegingen maken of iets goed of fout is
-

Staan voor wat je zegt
 Kijken naar wat waard is om voor te leven.

Een belofte doen

'Nee' zeggen en 'ja' doen

Begripsvorming

Levenslessen

Belang en de zorg voor elkaar laten voelen

Confirmatiebelofte

Heilshandeling

Nobody's perfect

Zoeken naar de balans tussen goede en minder goede eigenschappen

Experimenteren

Geef de aarde door

Oog hebben voor het grote geheel

Omarm betrouwbare mensen, volg de stem van je hart

Bewust zijn wie je bent

Bloopers in je leven

Oefenen met je eigen wijsheden

Evalueren

(klik tijdelijk op evalueren)

Visiestuk: Wat is wijs?

Achterhalen wat de jonge mensen hebben geleerd

Afsluiten

Presenteer met elkaar het visiestuk. Dit kan op de kring aan het einde van de avond maar er kan ook gekozen worden voor een presentatie bijv. aan het einde van de eredienst. Kies de presentatievorm samen met de jongeren. Het is belangrijk dat de jongeren hun visie zonder belemmering kunnen geven.

Leerlijn 15+ [klik hier](#)

De jonge mensen van de 15+ kring zijn geen kinderen meer maar ook nog niet volwassen. Zij zijn adolescenten, wat letterlijk betekent: zij die groeien naar volwassenheid. Steeds meer mengen ze zich in volwassen situaties, praten mee over volwassen onderwerpen en doen volwassen dingen. Er wordt dan ook van ze verwacht dat ze wijze keuzes maken. Maar wat is wijs? Het adolescentenbrein is nog niet volgroeid. De hersenen zijn volop in ontwikkeling. Hierdoor hebben adolescenten vaak moeite met (op tijd) gevolgen overzien en impulsen onderdrukken. Dit leidt soms tot acties die alles behalve wijs zijn. Wijsheid is inzicht en inzicht moet je vergaren. Dit kan door het opdoen van ervaringen, het stellen van vragen en het gesprek hierover. Het is wijs te weten wanneer een uitzondering te maken en wanneer trouw te blijven aan de regel. Dit is soms lastig. Er komt veel kijken bij het maken van een keuze. Waar baseer je jouw keuze op? De mening en gevoelens van anderen, de gevolgen voor de omgeving, maar ook je eigen gevoel, je eigen belang, spelen een rol. Kies je voor het belang van de ander of voor jezelf? Morele dilemma's beheersen onze keuzes. Maar wat is wijs?

Oriëntatie

-

Oordelen en vooroordelen
 Verkennen van het thema 'Wat is wijs?'
-

Inzicht leidt tot wijsheid
 Verkennen van 'wijsheid'
-

Een leugentje om bestwil
 Wat is een leugen?

Concreet ervaren

-

Afspraak is afspraak
 Het nakomen van afspraken
-

Inzicht in roddelen
 Is roddelen slecht of slim
-

Wie maakt mijn keuzes?
 Verschillende belangen

Waarnemen en overdenken

-

I love you?
 Hoe ga je met je zelf om en hoe met de ander

45 min- **Een belofte doen**
'Nee' zeggen en 'ja' doen

1 uur **Waar haal ik mijn wijsheid vandaan?**
Wijshedenkaartjes

Begripsvorming

1 uur **Confirmatiebelofte**
Heilshandeling

45 min-   **Social - mediawijsheid**
Nadenken over de voor- en nadelen

1 uur +   **Geef de aarde door**
Oog hebben voor het grote geheel

Experimenteren

1 uur + **Praktische wijsheid**
Inzicht geven in je handelen

1 uur + **Een fijn en veilig thuis**
Wat kunnen we daar aan doen?

1 uur **Wijsheid en trouw**
Oefenen door middel van verschillende (korte) spellen

Evalueren

1 uur + **Visiestuk: Wat is wijs?**
Achterhalen wat de jonge mensen hebben geleerd

Afsluiten

Presenteer met elkaar het visiestuk. Dit kan op de kring aan het einde van de avond maar er kan ook gekozen worden voor een presentatie bijv. aan het einde van de eredienst. Kies de presentatievorm samen met de jongeren. Het is belangrijk dat de jongeren hun visie zonder belemmering kunnen geven.

Je kunt op me rekenen

'Niets in dit leven is zeker',
en 'niets duurt eeuwig', zegt men.
Maar ik zal voor eeuwig je vriend zijn.
We zullen samen de hele wereld aankunnen.

Je kunt op me rekenen,
als het lijkt of niemand om je geeft.
Je kunt erop rekenen dat ik er ben.
Als je een vriend nodig hebt,
ben ik er altijd.
Jij en ik, we zullen er zijn.
Je kunt op mij rekenen.

Van een ding kun je zeker zijn:
als de wereld om je heen instort,
kun je op mij als je vriend rekenen,
en ik zal bij alles naast je staan.
Je kunt op me rekenen,
als niemand om je lijkt te geven.
Je kunt erop rekenen dat ik er ben.
Als je een vriend nodig hebt,
ben ik er gewoon.
Jij en ik, we zullen er altijd zijn.
Op mij kun je rekenen.

Jeugdmuziekmap deel 2 lied 2.6

APOSTOLISCH
GENOOTSCHAP

plaats voor religieus-humanistische zingeving